

PPS-jaarrapportage 2018

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-16067
Titel	Smart Tools voor Vitale Varkens
Thema	Duurzame Veehouderij
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Livestock Research (WLR)
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Bennie van der Fels (Bennie.vanderFels@wur.nl)
Penvoerder (namens private partijen)	H. Verhoeven en M. van den Eijnden, Hoeve B.V. (MKB, KvK 17096728), Maastrichterweg 150, 5556 VA Valkenswaard
Contactpersoon overheid	<i>(inhoudelijk: Henk van de Velde)</i>
Totale projectomvang (k€)	2.000 k€
Adres projectwebsite	Nvt (communicatie via KDV)
Startdatum	01-01-2017
Einddatum	31-12-2020

Goedkeuring penvoerder/consortium

De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.

De penvoerder is namens het consortium akkoord met de jaarrapportage	Ja
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	N.v.t.

Planning en voortgang (indien er wijzigingen zijn t.o.v. het projectplan svp toelichten)

Loopt de PPS volgens planning?	Projectactiviteiten conform planning
Zijn er wijzigingen in het consortium/de projectpartners?	N.v.t.
Is er sprake van vertraging en/of uitgestelde opleverdatum?	N.v.t.
Is er sprake van inhoudelijke knelpunten, geef een korte beschrijving	Huidige sensoren voor monitoring klimaatdata (onderdeel WP2) werken nog niet conform verwachting. Voor 2019 zijn nieuwe sensoren beschikbaar. Dataverzameling, monitoring en analyse-activiteiten WLR worden conform planning gecontinueerd.
Is er sprake van afwijkingen van het ingezette budget/de begroting?	N.v.t.

Korte omschrijving inhoud/doel PPS

Wat is er aan de hand en wat doet het project daaraan?

Wat gaat het project opleveren en wat is het effect hiervan?

Doelstelling van dit project is om met en voor de varkenshouder tools te ontwikkelen waarmee prestaties op dier-, koppel- en bedrijfsniveau continu worden gemeten, bijgestuurd en geborgd. Uitgangspunt is om bestaande en nieuwe informatiebronnen over productie efficiëntie, diergezondheid en dierenwelzijn op het bedrijf te integreren tot één management overzicht ('dashboard') met concrete (attentie)signalen en benodigde acties. Dit moet leiden tot een aantoonbaar positief effect op diergezondheid en antibioticagebruik en een verbetering van het bedrijfsresultaat. De ontwikkeling van deze zogenaamde Smart Tools worden als kennismodules gekoppeld aan het managementsysteem van de veehouder. Bij aanvang van het project in 2017 zijn deze doelen uitgewerkt in 3 Werkpakketen (WP's).

De doelen en opzet van deze WP's zijn in het projectplan in detail beschreven. Bijgesloten update betreft de voortgang van activiteiten en tussenresultaten over 2018 per WP. KDV leverde in 2018 naast financiële support, In-Kind bijdragen (uren en materiële investeringen) voor het verder ontwikkelen van RFID toepassingen, bedrijfsrapportages en bedrijfsbegeleiding. Nodige In-Kind investeringen vanuit bedrijfsleven bij het RFID experiment in Sterksel (uren en materiële investeringen) werden mede mogelijk gemaakt door projectpartner Hotraco, in samenwerking met RFID reader leverancier Agrident. Topigs-Norsvin en de Varkenspraktijk hebben binnen het programma een In-Kind bijdrage geleverd (uren) vanuit een adviesrol.

Resultaten 2018

Geef een korte beschrijving van de high-lights van 2018

Geef een korte beschrijving van de projectdeliverables 2018

WP1 – RFID***High-Lights 2018***

Het gebruik van de RFID gerelateerde systematiek heeft de mogelijkheid gecreëerd om het slachterijresultaten (gewicht en vleespercentage) en –bevindingen (bijvoorbeeld longafwijkingen) op individueel niveau te relateren aan de herkomstinformatie van de dieren. Invloeden van ras (genetica; fok-lijn), geboortegewicht, spreiding geboortegewichten binnen toom, toomgrootte, medicatie, voer en bedrijfsomstandigheden op groei, gezondheid en welzijn (zoals bijvoorbeeld startbijten) kunnen hierdoor beter inzichtelijk worden gemaakt. In 2018 lag de focus van dit werkpakket op de volgende twee onderdelen:

- A) N.a.v. de hackathon 2017 zijn van de deelnemende KDV bedrijven de RFID data verzameld gedurende de houderij- en slachterijfase. In samenwerking met de projectpartners zijn o.a. middels workshops data-analyses uitgevoerd en rapportages ontwikkeld voor de deelnemende varkenshouders waarmee op zeug- en toomniveau inzicht werd gegeven in de belangrijkste resultaten op diergezondheid, technische prestaties en slachtkwaliteit;
- B) Voor het verdere verkennen van RFID-toepassingen in het dagelijks diermanagement van de varkenshouder is een pilot proef in Sterksel opgezet waarbij RFID-uitlezingen van biggen werden getoetst als indicator voor het drink- en eetgedrag van biggen na spenen tot opleg in de vleesvarkenshouderij. In een aantal ronden werden biggen gevolgd op drink- en eetgedrag (bezoekfrequenties). Getoetst werd of RFID uitlezingen bij de drink- en voederplekken op een betrouwbare wijze konden worden geregistreerd. Validatie vond plaats door videoregistraties van het gedrag van de dieren te relateren aan de RFID-uitlezingen.

Projectdeliverables 2018

De terugkoppeling van de slachtdata in combinatie met de bedrijfsdata geeft de varkenshouders inzicht in hun prestaties, ook in vergelijking met andere bedrijven. De nadere analyse van deze data geeft kwantitatief inzicht in de effecten van slachtafwijkingen op de groei van de varkens, en van de effecten van geboortegewicht op de overlevingskans en de groei (rapportage beschikbaar bij penvoerder). De groei van varkens is in het algemeen afhankelijk van het bedrijf, het ras, het geslacht en de maand van slachten. Ook als voor deze factoren gecorrigeerd wordt zijn de slachtafwijkingen aanvullend nog van invloed op de groei van varkens, waarbij pleuritis de grootste invloed hebben, gevolgd door leverafwijkingen, pneumonie en andere ontstekingen.

In verband met de in opbouw zijnde KDV dataset is het effect van geboortegewicht op overleving en van pariteit van de moeder en worpgrootte op geboortegewicht geanalyseerd op een referentie-dataset van VIC Sterksel. Alle dieren in Sterksel zijn van RFID-tags voorzien. Hiermee worden registraties van geboortegewicht, gezondheidsbehandelingen en technische resultaten in een database gekoppeld aan het individuele dier. De overlevingskansen van biggen met hogere geboortegewichten zijn duidelijk groter, waarbij de sterkste toename rond 650 gram te zien is. Bij eersteworps zeugen zijn de biggen lichter en die groeien vervolgens ook langzamer. Ook grotere worpen hebben lagere geboortegewichten en verminderde groei.

De proef met de RFID-herkenning bij het eten en drinken op VIC Sterksel maakt duidelijk dat de uitlezingen van de RFID-tags goed bruikbaar lijken om het gedrag van de dieren te monitoren (rapportage beschikbaar bij penvoerder). Voor de validatie zijn de video-opnames van zes uren van verschillende dagen geanalyseerd. Twee studentes hebben aan de hand van deze opnames het drink- en eetgedrag van de varkens vastgelegd en deze waarnemingen zijn vergeleken met het afgeleide gedrag op basis van de RFID-herkenningen. Er was een goede overeenstemming: de meeste waarnemingen komen ook terug in de herkenningen: 75% van de drinkbeurten en 96% van de eetbeurten. Ongeveer de helft van de bezoeken op basis van de herkenningen correspondeert met een waargenomen bezoek. Hiermee lijken de RFID-herkenningen goed bruikbaar om het gedrag van de dieren te meten en lijken deze herkenningen bruikbaar voor monitoringsdoeleinden.

De data-analyses binnen projectonderdeel A heeft in samenwerking met KDV geresulteerd in kwartaalbedrijfsrapportages voor de deelnemende varkenshouders. De varkenshouders kregen hiermee op zeug-, toom- en vleesvarkensniveau gedetailleerd inzicht in de prestaties van de dieren op diergezondheid en technische resultaten.

In 2019 komt de definitieve rapportage beschikbaar met de resultaten van het experiment om het drink- en eetgedrag van biggen te kunnen volgen. Uit het experiment in Sterksel werd duidelijk dat de individuele RFID-uitlezingen bij de voer- en drinkwaterunits op een technisch betrouwbare wijze kan plaatsvinden. In 2019 wordt als vervolg op dit experiment het eet- en drinkgedrag van vleesvarkens gedurende een aantal volledige rondes gevolgd. Hierbij wordt onderzocht of bezoekfrequenties van dieren aan de drink- en voervoorziening gebruikt kan worden bij het vroegtijdig identificeren van afwijkingen in groei, gezondheid en gedrag.

WP2 - Omgevingscondities

High-Lights 2018

Om de mogelijkheden van het gebruik van bestaande databronnen te bekijken worden vanaf begin 2017 de meetwaarden van sensoren voor omgevingsvariabelen continu gemeten op het KDV-bedrijf De Hoeve in Valkenswaard. Dit moet het mogelijk maken om de omgevingscondities te optimaliseren en het management bij afwijkingen te ondersteunen.

De sensordata van De Hoeve in Valkenswaard worden per 10 minuten vastgelegd in logbestanden. Die logbestanden worden dagelijks naar WLR gestuurd. Wekelijks wordt er een overzicht van de data van de lopende mestronde t/m de afgelopen week gemaakt in de vorm van grafieken. Deze grafieken worden daarna verspreid, o.a. naar De Hoeve. Dit maakt een terugkoppeling mogelijk: afwijkingen in de grafieken worden meteen gerapporteerd. Dit jaar zijn enkele sensoren toegevoegd: in één afdeling wordt de stofconcentratie gemeten en in twee afdelingen is een extra ammoniaksensor geïnstalleerd.

De sensordata zijn echter nog niet op het beoogde niveau, bijv. een goede meting van de ammoniakconcentratie is lastiger gebleken dan verwacht. De prestatiekenmerken zijn vooralsnog beperkt tot het aantal en de leeftijd van de dieren per afdeling.

Projectdeliverables 2018

Door de wekelijkse terugkoppeling van de sensordata van de Hoeve is het mogelijk om problemen snel te signaleren en de kwaliteit van de sensordata te bewaken. Ook is het mogelijk om meer specifieke overzichten te maken om meer gerichte vragen te kunnen beantwoorden. Zo zijn er overzichten toegevoegd van het verloop van het waterverbruik binnen een afdeling in de loop van een dag, overzichten van de relatie tussen de ventilatie in een afdeling en de buitentemperatuur en van de seizoensafhankelijkheid van de ventilatie. Ook is er gekeken naar de dagpatronen in de gemeten sensordata.

Als de registratie van de omgevingsvariabelen goed verloopt is het mogelijk om hiermee een duidelijke relatie te leggen op de prestaties van de dieren op gezondheid, gedrag en technische

resultaten. Omdat de registratie van de omgevingsvariabelen nog niet optimaal is en de registratie van de dierprestaties beperkt is, is het in 2018 nog niet mogelijk geweest om de relatie tussen omgevingscondities en dierprestaties te kwantificeren.

WP3 – Mestkwaliteit

High Lights 2018

Voor KDV is het borgen van een gezond leefklimaat voor de varkens een prioriteit. In het verlengde van WP2 (omgevingscondities) heeft KDV behoefte aan kennis aan mestverwerkingsmaatregelen en meettechnologieën die bijdragen aan een gezond leefklimaat voor de varkens. Op het bedrijf in Valkenswaard is in 2014 een nieuwe stal gebouwd voor 1.200 vleesvarkens. In de stal vindt dagontmesting plaats door de mest een aantal keer per dag weg te spoelen uit een ondiepe gekoelde mestgoot. De Hoeve heeft een ELTAGA vergister van de firma ENCON aangeschaft. Dit is een innovatieve propstroomvergister. Het is van groot belang dat de vergister gevoed wordt met een constante stroom mest van dezelfde kwaliteit, en dan liefst zo vers mogelijk.

Om de invoer in de kwaliteit te kunnen sturen wil De Hoeve met sensoren bepalen en online meten wat de samenstelling is. Hierdoor kan een maximale productie van biogas (50-65% CH₄) worden bereikt. In de loop van de tijd kan ook aan de hand van de output, de input beter worden gestuurd. Ook kan de output modelmatig worden voorspeld. Met behulp van monitoring moet vastgesteld worden of dat optimaal is. In dit werkpakket wordt bepaald welke kenmerken moeten worden vastgesteld en waar. Ook welke sensoren daar voor nodig zijn. WLR beoordeelt ook de uitslagen van de monsters en geeft advies om processen aan te passen.

Projectdeliverables 2018

Experts van WLR ondersteunen KDV bij de verdere ontwikkeling van een goed functionerende installatie, waarbij online de mest- en gastromen zijn te monitoren in kwaliteit en kwantiteit. Verder werkt WLR aan een rekenmodel om de productie te voorspellen op basis van relevante inputparameters. Het afgelopen jaar (2018) heeft KDV WLR gevraagd de beschikbare onderzoekscapaciteit in te zetten voor met name WP1 en WP2. Voortzetting van de WP3 activiteiten zijn in de periode 2019-2020 voorzien.

Aantal opgeleverde producten in 2018 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)			
Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/ workshops
Rudi de Mol , Pieter Hogewerf , Bennie van der Fels , Jaap de Wit , Mark van den Eijnden, 2018 The Use Of Electronic Identification In Fattening Pigs Combined With Slaughterhouse Data To Improve Farm Management Page 72, AgEng 2018 Book of Abstracts – DRAFT VERSION	RFID bedrijfsrapportages KDV: rapportage analyse diergezondheid en technische resultaten KDV praktijkbedrijven Notitie STVV - Varkenspraktijk: Antibiotica Vrije Varkensvleesproductie	Hoeve en KDV hebben input project gebruikt voor enkele publicaties. Zie bijgesloten weblinks	<ul style="list-style-type: none"> • Workshops STVV 2018: Analyse en rapportage RFID Ketendata • The Use Of Electronic Identification In Fattening Pigs Combined With Slaughterhouse Data To Improve Farm Management (AGENG 2018, Mol et al)
R.M. de Mol, P.H. Hogewerf, R.G.J.A. Verheijen, N.C.P.M.M. Dirx1 & J.B. van der Fels Monitoring pig behaviour by RFID registrations (Draft Version Paper 2018)			

Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen

Praktijk (doelgroep varkenshouders KDV)

RFID Bedrijfsrapportages KDV: rapportage analyse diergezondheid en technische resultaten KDV praktijkbedrijven

Wetenschappelijk (doelgroep internationale stakeholders, bedrijven en kennisinstellingen actief in de varkenshouderij)

AGENG 2018. The Use Of Electronic Identification In Fattening Pigs Combined With Slaughterhouse Data To Improve Farm Management (De Mol et.al, 2018)

Concept Paper 2018-2019. Monitoring pig behaviour by RFID registrations (De Mol et.al, 2018-2019)

Titels/omschrijvingen van alle producten in 2018 of een link naar deze Producten op de projectwebsite of andere publieke websites

<https://duurzaamvarkensvlees.nl/slachtblik-vs-rfid-oormerk/>

<https://www.boerderij.nl/Varkenshouderij/Achtergrond/2018/1/Digitalisering-KDV-begint-vruchten-af-te-werpen-238352E/>

<https://varkens.nl/gezondheid-verbeteren-met-hulp-van-rfid/>

<https://duurzaamvarkensvlees.nl/kdv-labs/ook-dierenartsen-ontdekken-voordelen-van-rfid/>